

Tekst til hverdagslivspalten i TA lørdag 01.06.19

Av Beate Alstad

Seksuell frihet og skjønnhetsidealer i Antikken.

I dagens samfunn har vi klare oppfatninger om hvilke skjønnhets - og kroppsideal som gjelder, og skjønnhetsindustrien tjener milliarder på å få menn og kvinner til å strebe etter smale og slanke kropper.

Men hos Etruskerne i dagens Nord-Italia på 1000 - tallet f.kr hadde det blitt sett på som dårlig helse hvis man var av den slanke typen. For der skulle eldre menn være kraftige, omfangsrike, solbrune og skjeggete. Et slikt ideal viste den sosiale posisjonen som speilet erfaringen og visdommen de hadde tilegnet seg i løpet av livet. Kvinnene ble oppfattet som spesielt vakre hvis de var lyse i huden, hadde brede hofter slikt at de kunne føde mange barn, helst et avlangt ansikt, store øyne og ikke minst fyldige lepper. Begge kjønn hadde samme frisyre hvor håret ble tvinnet til lange fletter og pyntet med gullringer. Kvinnens klær var tettsittende slik at kroppens fyldige former skulle komme bedre til syne.

Sex, nytelse og legemlige fornøyelser utgjorde hovedgrunnlaget for etruskisk mentalitet, og nøkkelen til god helse og et langt liv bestod av seksuell frihet og nakenhet. På den tiden hadde kvinner mye personlig frihet, og både gifte og ugifte kvinner kunne delta på lik linje med menn i offentlige og sosiale begivenheter. Under slike festligheter ble mennene oppvartet av nakne slavinner eller unge gutter som utførte seksuelle handlinger ofte i akrobatiske stillinger. Mens mennene ble traktert av slavinner sto kvinnene fritt til å ha sex med andre menn selv om de var gift, og alle barn født som et resultat av slike seksuelle forbindelser ble oppdratt på lik linje som barn født innenfor ekteskapet. Dette 3000 år gamle samfunnet betraktet ikke sex med andre enn ektefellen som umoralske handlinger, men isteden som en naturlig del av fellesskapet. Begge kjønn tenkte da på en vakker og sterk fysikk som det optimale på velvære, skjønnhet og attraktivitet. I tillegg til trim stod fjerning av kroppshår sentralt i kropps- og skjønnhetsidealene for begge kjønn, og hårene ble fjernet med en barberkniv med tynne blader.

I det gamle Hellas var en vakker kropp ansett som en direkte speiling av et vakkert sinn og personlighet. De delte ikke etruskernes syn på partnerbytte, kvinnelig frihet og overdreven fri sex. Her var også en muskuløs, utholdende kroppsbygning med smal midje, slanke ben og armer ansett som det viktigste mannlige kroppsidealet. Men hadde mannen en stor penis ble han sett på som «barbarisk» og vulgær da idealet var en liten penis. For greske kvinner var skjønnhetsidealet knyttet til kjærlighetsgudinnen Afrodite, der en fyldig kropp, brede hofter og en stor bakende definerte feminiteten. Blek, fargeløs hud og blondt eller rødaktig hår ble sett på som vakkert, og lengden på håret viste sosial status og rang. Kort hår, brun muskuløs kropp karakteriserte slavekvinner, mens langt hår var typisk for frie overklasse kvinner. Forskjellige hår- og sminke produkter som eddik for lysere hår, olivenolje og honning for huden, kull rundt øynene og bivoks utgjorde den antikke formen for leppestift.

Så skjønnhetsidealer er ikke noe nytt under solen og har nok vært med mennesket fra den spede begynnelse.